

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/280/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114201839
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4114201839.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobcu: B. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom I. 6, zastúpený JUDr. Petrom Koscelanským, advokátom, so sídlom Nitra, Fr. Mojtu 24, proti žalovanej: Y. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. XXX, zastúpená Advokátskou kanceláriou Borgulová & Péteriová, s. r. o., so sídlom Nitra, Farská 4, o zaplatenie 25.000 eur titulom nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 30. mája 2017 č. k. 12C/41/2014-185 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie rozhodol po rozhodnutí vo veci samej už iba o náhrade trov konania tak, že žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 36%. Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ust. § 470 ods. 2 CSP, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1, 2 CSP a uviedol, že o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP, nakoľko v konaní nevzhladol žiadne okolnosti hodné osobitného zreteľa a žalovanej, ktorá bola v konaní úspešná vo väčšej miere, priznal náhradu trov konania vzniknutých na súde prvej inštancie v rozsahu 36% podľa miery jej úspechu. Žalovaná bola úspešná v rozsahu 68% (17.000 eur z 25.000 eur) a žalobca v rozsahu 32% (8.000 eur z 25.000 eur) a miera úspechu žalovanej tak predstavuje 36% (68% - 32% = 36%). Ďalej uviedol, že po právoplatnosti uznesenia bude rozhodnuté o výške trov konania samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

2. Uznesenie súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že žalobcovi sa priznáva náhrada trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu. Namietal, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď v kontexte celého súdneho konania ako jeho konečného výsledku sa toto rozhodnutie javí ako ad absurdum v rozpore so zásadou spravodlivosti, slušnosti a dobrých mravov, ako aj so základnými princípmi, na ktorých je postavený Civilný sporový poriadok. Dôvodil tým, že je právoplatne ustálené, že proti žalovanej podal žalobu na ochranu osobnosti z dôvodu, že bol žalovanou hrubo osočovaný, za čo bola aj právoplatne trestne odsúdená a v konaní o zaplatenie nemajetkovej ujmy bol úspešný, keď súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd uznal i všetky jeho dôvody, na základe ktorých podal žalobu, za pravdivé a preukázané. Titulom nemajetkovej ujmy žiadal zaplatiť sumu 25.000 eur, pričom súd prvej inštancie mu priznal sumu 8.000 eur, s ktorou sa uspokojil a odvolanie proti rozsudku nepodal, pričom odvolanie podala žalovaná, v ktorom bola neúspešná. Rozsudok vo veci samej bol vydaný ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku vrátane výroku, že o trovách konania súd rozhodne samostatným uznesením. V čase vydania rozsudku súdu prvej inštancie platilo ust. § 142 ods. 3 OSP, z ktorého vyplývalo, že ak rozhodnutie o výške náhrady trov konania záviselo od úvahy súdu, v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia, teda ako žalobca bol v spore plne úspešný, pretože výšku požadovanej nemajetkovej ujmy súd určil podľa vlastnej úvahy.

Nový Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie, ktoré by riešilo náhradu trov konania v prípade, že výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu, preto je potrebné v takýchto prípadoch vychádzať z čl. 4 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku a rozhodnúť vec podľa normy, ktorú by súd zvolil, ak by bol sám zákonodarcom a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých tento zákon spočíva. Považuje za absurdné a priečiace sa zdravému rozumu, ako aj spravodlivosti, ak by bol pri rozhodovaní o náhrade trov konania označovaný za neúspešného účastníka a to len z dôvodu, že v čase rozhodovania súdu výška plnenia výsostne závisela od jeho voľnej úvahy, nehovoriac o tom, že v tzv. advokátskej tarife je odmena advokáta riešená v § 10 ods. 8, kde sa uvádza, že vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, je tarifnou hodnotou, z ktorej sa vypočítava náhrada trov od 2.000 eur, a to bez ohľadu na to, akú sumu náhrady nemajetkovej ujmy žalobca žiada. Teda nie je rozdiel medzi tým, či sa požaduje 1 euro alebo 1.000.000 eur, trovy sa vypočítavajú vždy zo sumy 2.000 eur. V danom prípade nie je použiteľné žiadne ustanovenie Civilného sporového poriadku o náhrade trov konania, pretože jednoducho na takéto prípady z neznámych dôvodov zákonodarcu nepamätá, a preto má za to, že je potrebné rozhodnúť podľa zásady spravodlivosti a zdravého rozumu, pretože v konaní bol jednoznačne úspešný, bez ohľadu na voľnú úvahu súdu, podľa ktorej mu súd priznal nižšiu sumu ako v žalobe požadoval. Na záver zdôraznil, že vzhľadom na to, že ide o spor o ochranu osobnosti, výška odmeny advokáta sa v takomto prípade nevypočítava z výšky žalovanej sumy, ale vždy z tarifnej hodnoty 2.000 eur a celkový výsledok v spore o ochranu osobnosti a zaplatenie nemajetkovej ujmy, vzhľadom na odôvodnenie súdov prvej a druhej inštancie, svedčia o jeho plnom úspechu, má za to, že mu vzniklo právo na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100%.

3. Žalovaná sa k podanému odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd v zmysle ust. § 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP) prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. V preskúmanej veci sa žalobca vo veci samej žalobou doručenu na súd prvej inštancie dňa 24. 01. 2014 domáhal voči žalovanej ochrany osobnosti a zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur na tom skutkovom základe, že žalovaná bola Trestným rozkazom Okresného súdu Nitra sp. zn. 5T/143/2013 zo dňa 28. 11. 2013 uznaná za vinnú a odsúdená za prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1 Trestného zákona, za čo jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 mesiace s podmienčným odkladom na skúšobnú dobu 12 mesiacov. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 18. 12. 2013. Podľa skutkovej vety trestného rozkazu bola žalovaná uznaná za vinnú, že presne od nezisteného dňa a času v mesiaci február 2012 do mesiaca máj 2013 zasielala opakovane prostredníctvom pošty listové zásielky a pohľadnice s rôznymi odosielateľmi, aj anonymné listy na jeho osobu, v ktorých uvádza, že je úchylník, kurevník, zvädza mladé dievčatá, zvoláva ich do autobusu, láka na stretnutie, obchytkáva a inak obťažuje a iné, pričom tieto listy boli adresované jeho zamestnávateľovi Veolia Transport Nitra, a. s., kde pracuje ako vodič autobusu, ďalej boli zasielané jeho manželke, dcéram, M. úradu I., na Poštu I., do X. školy v obci I., a taktiež poštou žalovaná tieto zásielky zasielala aj iným osobám. Svojím konaním mu tak spôsobila ťažko reparaovateľné problémy u jeho zamestnávateľa, ako aj rozvrátila jeho manželský a rodinný život. V obci stratil dobrú povesť, dôstojnosť, čím bola narušená jeho občianska česť. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania rozhodol vo veci samej rozsudkom zo dňa 18. 11. 2015 pod č. k. 12C/41/2014-125, ktorým žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšnej časti náhrady nemajetkovej ujmy súd žalobu zamietol a o trovách konania si vymienil rozhodnúť samostatným uznesením. Do vyhovujúcej časti podala odvolanie žalovaná, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre svojím rozsudkom zo dňa 16. 11. 2016 pod č. k. 9Co/96/2016-167, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti potvrdil a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Z dôvodov tak prvoinštančného, ako aj odvolacieho súdu vyplynulo, že žalobkyňa svojím konaním výrazným spôsobom zasiahla do práva na ochranu osobnosti žalobcu, rozvrátila mu manželský a rodinný život, čo v konaní bolo potvrdené vykonaným dokazovaním. Rovnako konštatoval i porušenie osobnostných práv žalobcu aj v oblasti pracovnej, kedy bolo poškodené jeho dobré meno u zamestnávateľa, u kolegov v práci, bola spochybnená jeho dobrá povesť a dôvera. V neposlednom rade žalobca pod tlakom udalostí mal aj zdravotné problémy psychického charakteru, ktoré skutočnosti

boli potvrdené listinnými dôkazmi v konaní. Odvolací súd konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že vážnosť, dôstojnosť žalobcu v rodine, v obci, v zamestnaní bola konaním žalovanej znížená do takej miery, že samotná okolnosť trestnoprávneho postihu žalovanej, ako aj následné ospravedlnenie nie je dostatočné, a preto tu bol dôvod aj na priznanie nemajetkovej ujmy. Priznaná výška peňažnej náhrady bola predmetom voľnej úvahy súdu, ktorú súd prvej inštancie považoval za primeranú vo výške 8.000 eur a s touto výškou nemajetkovej ujmy sa stotožnil aj odvolací súd, ktorý výšku nemajetkovej ujmy určenú rozhodnutím súdu prvej inštancie považoval za primeranú, zohľadňujúcu dĺžku a intenzitu zásahu žalovanej do osobnosti žalobcu.

6. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej rozhodol o náhrade trov konania podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 36%. Pri svojom rozhodovaní vychádzal z ust. § 470 ods. 2, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1, § 255 ods. 2 CSP a ustálil, že žalovaná bola v konaní úspešná v rozsahu 68% a žalobca v rozsahu 32%, preto mieru úspechu žalovanej stanovil na 36% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne vyšší súdny úradník samostatným uznesením. Uvedené uznesenie bolo napadnuté zo strany žalobcu odvolaním, ktorý sa domáhal jeho zmeny a priznania mu plnej náhrady trov prvoinštančného konania.

7. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

10. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

11. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak strana mala vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

12. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec, čo do obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci.

13. Podľa článku 4 ods. 2 CSP, ak takého ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

14. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania by mal súd zohľadňovať samotný účel civilného procesu, ktorým je poskytovanie ochrany porušeným alebo ohrozeným subjektívnym právam a právom chránených záujmov účastníkov. Civilné súdne konanie nemôže byť odtrhnuté od jeho skutočného spoločenského poslania a nemôže sa stať iba nástrojom slúžiacim k vytváraniu ľahkého a nijak neodôvodneného zisku na úkor protistrany spočívajúceho v úhrade nákladov na zastupovanie advokátom (Ústavný súd ČR I ÚS 988/12).

15. Civilný sporový poriadok zavádza novú definíciu trov konania, pričom za trovy konania sa podľa novej právnej úpravy považujú len také výdavky, ktoré vznikli v konaní, t. j. v období od začatia konania do jeho skončenia. Trovami konania sú spravidla hotové výdavky strán a ich zástupcov ako cestovné náhrady, stravné, náklady na ubytovanie, poštovné, súdne poplatky, ušlý zárobok, trovy dôkazov, odmena za právne služby poskytnuté advokátom a iné. Aby sa výdavky, ktoré v konaní vznikli, mohli považovať za trovy konania, musí byť splnená aj ďalšia požiadavka a to, že musia byť preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva v tomto konaní.

16. Zásada úspechu v spore sa premieta v ust. § 255 CSP ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. „Úspech“ vo veci súd vždy skúma, čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci charakteristická pre sporové konanie sa uplatní tak, že neúspešná

strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Nejde však o náhradu všetkých trov, ktoré strana v konaní vynaložila, ale iba o trovy konania vymedzené v ust. § 251, to znamená všetkých trov, ktoré sú preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené a ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

17. Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis ku vzťahu k § 142 ods. 2 OSP (nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV ÚS 142/2014). Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípade, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu).

18. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Typickým príkladom je práve žaloba o ochranu osobnosti s nárokom na peňažné zadosťučinenie, v ktorom sa žalobca domáha zaplatenia určitej nemajetkovej ujmy, súd vyhodnotí žalobu ako dôvodnú, avšak s použitím úvahy (sudcovského práva) považuje prisúdiť nemajetkovú ujmu v určitej čiastke a vo zvyšku žalobu zamietne. Žalobca v takomto prípade nepochybne bol procesne úspešný, čo do základu, avšak výška závisela od úvahy súdu, ktorú nemohol predvídať, pretože to objektívne nie je možné. Časť zamietnutého nároku nie je teda prejavom procesného úspechu žalovaného, ale iba dôsledkom úvahy súdu. Žalobcu je preto v takomto prípade potrebné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech, čo do základu uplatňovaného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu.

19. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov strán v zmysle vyššie uvedeného nepostupoval. Pokiaľ súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania v zmysle § 255 ods. 2 CSP a vyslovil, že žalovaná bola v konaní úspešná v rozsahu 68% a žalobca v rozsahu 32%, a teda miera úspechu žalovanej je 36%, je jeho rozhodnutie vecne nesprávne, majúce za následok zrušenie jeho rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V preskúmvanej veci sa žalobca domáhal ochrany osobnosti s peňažným nárokom na zaplatenie nemajetkovej ujmy 25.000 eur. Z konania vyplynulo, že rozsudkami prvoinštančného a odvolacieho súdu vo veci samej bolo konštatované, že v konaní bolo nesporne preukázané, že konaním žalovanej bola znížená dôstojnosť a vážnosť žalobcu v rodine, v obci, v zamestnaní do takej miery, že samotná okolnosť trestno-právneho postihu žalovanej, ako aj jej následné ospravedlnenie, nie je dostatočné, a preto bol tu dôvod na priznanie nemajetkovej ujmy. Výška tejto nemajetkovej ujmy však závisela od úvahy súdu, ktorú žalobca nemohol nijako predvídať. Žalovaná bola zaviazaná podľa úvahy súdu na zaplatenie nemajetkovej ujmy žalobcovi vo výške 8.000 eur, ktorú výšku považoval tak prvoinštančný, ako aj odvolací súd za primerané peňažné zadosťučinenie. Za takejto situácie je potom nevyhnutné konštatovať plný procesný úspech žalobcu čo do základu uplatneného nároku, pričom výška priznaného plnenia, a teda jeho procesný úspech závisel výlučne od úvahy súdu. Z uvedených dôvodov i s prihliadnutím na princíp všeobecnej spravodlivosti a rozumné usporiadanie procesných vzťahov strán sporu (článok 1, 2 CSP), je potrebné vyhodnotiť úspech žalobcu pri rozhodovaní o náhrade trov konania v zmysle § 255 CSP, v zmysle vyššie uvedeného.

20. Pre nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania odvolací súd jeho uznesenie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom súd prvej inštancie je v zmysle ust. § 391 ods. 2 CSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).